

Konrad Brandt

Oratio De Quaestione, Cur Bonis In Hac vita male sit; malis vero bene

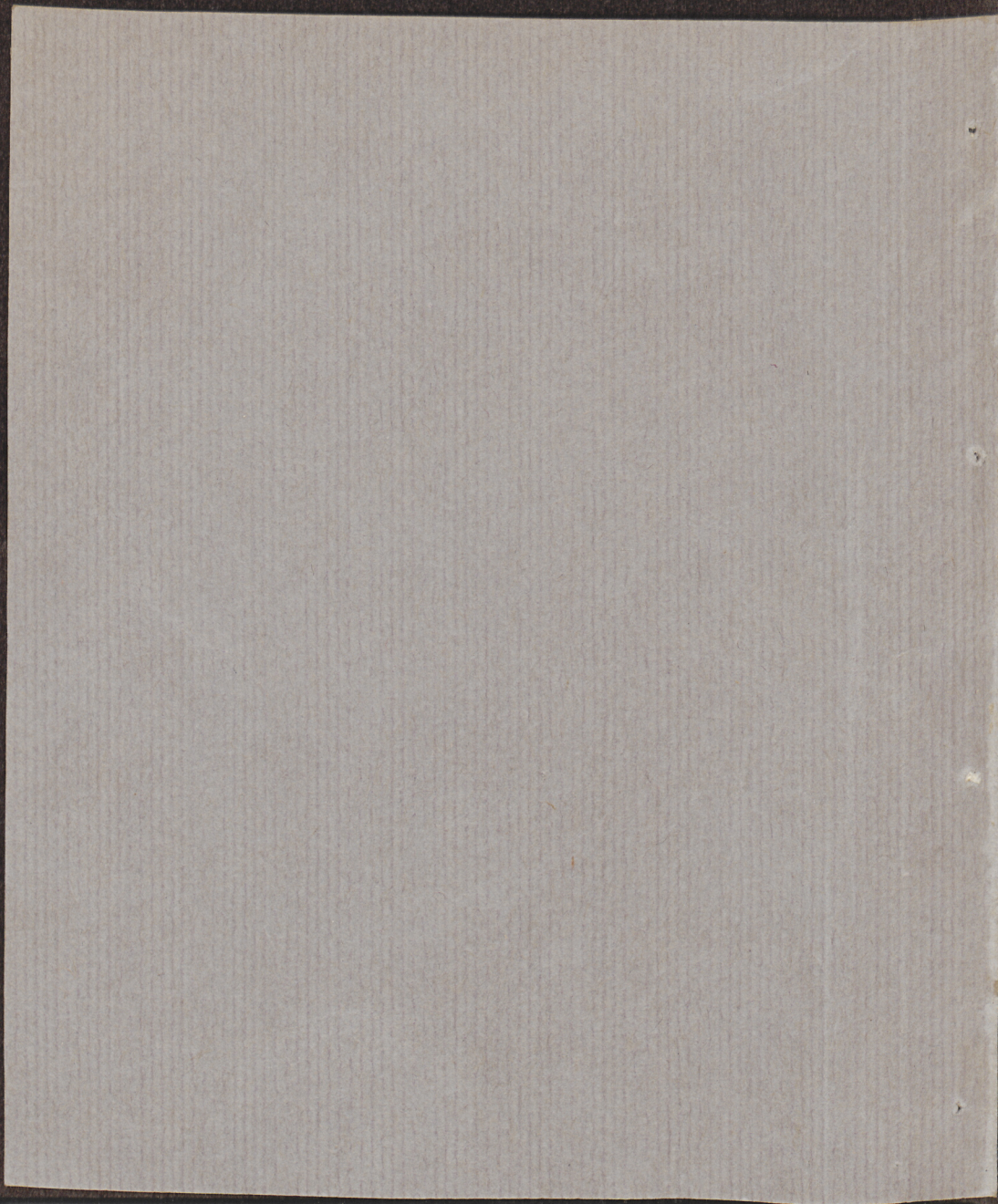
Rostochii: Richelius, [1616]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729210502>

Druck Freier Zugang

R 22 phil 1616.
Brandt.

ORATIO
DE QUÆSTI-
ONE,

CUR BONIS IN HAC
vita male sit; malis verò bene;
Publicè habita & in Colle-
gio Majore reci-
tata

à

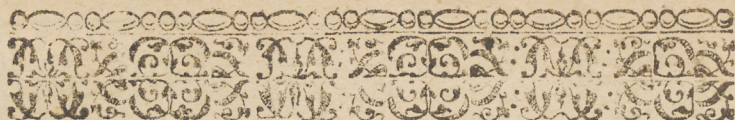
CONRADO BRANDT
Rostock: Scholæ patriæ
Collega & ad E: Pe-
trum Cantore.

ROSTOCHII

Typis Hæredum Richelianorum.

Rec.
Bibliotheca
Albertina
1716

Reverendiss. & Doctiss. viris.

DN. M. GABRIELI REUSNERO, Pastori
Wismariensium fidelissimo.

DN. M. PAULO NEOVINO Pastori
Beutzenburg: vigilantissimo.

DN. M. IOACHIMO BOLDEBUCHIO Pastori in
Grevesmühlen/

NEC NON

*Ornatiss. multoq; rerum usu praestantissimis
viris,*

DN. IOACHIMO BUNDECHIO Senatori
apud Swerinenses dignissimo.

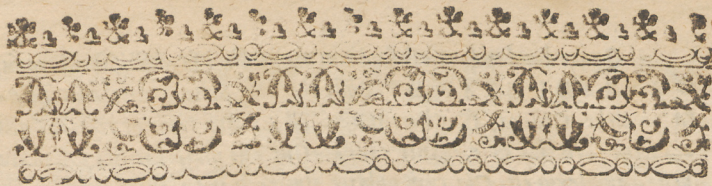
DN. NICOLAO REIERN civi urbis Rosa
rum primario.

DN. MICHAELI NEOVINO Secretario
apud Ratzenburgenses.

DN. IACOBO NETTELENBLADEN } *Incolis-*
DN. MICHAELI SIBRANDEN } *Patriæ*
primarijs

*Ad finibus & Favoribus suis
nunquam non amatis, nunquam
non amandis*

Amoris moris ergò offero
CONRADUS BRANDT
Rostoch.

Lectori benevolo S. D.

 Omnibus seculi homines saniores torsit hæc cogitatio, quæ
 fiat, ut improbi in prosperitate, probi in adversitate con-
 sultati versentur. Etenim cum DEUS sit ille ipse, cuius
 potestas tanta est, quanta potest esse maxima: a quo
 uno pendunt omnia: a quo abest iniustitia: & tamen nõ
 tardè accedas, ut, qui studium suum in probitate maximè ponunt, maxi-
 mè vexentur: cum in eis autem & culpa assibus ita prosperè agatur,
 ut eorum felicitati nihil possit conferri: hæc quidem diversa eventuum
 ratio Ethnicos imprimè quosdam edo adigo, ut & omnem vim potesta-
 temq; DEO admitterent, & ad prosperam adversamq; fortunam, qualis
 sis, aut quemadmodum vixeris nihil interesse, impiè affirmarent. Quan-
 quam non solos Ethnicos hæc inæqualitas turbavit. Ipsu etiam san-
 ctis hominibus eadem iniecit scrupulum hæc lexem. Ac profectò
 quævis ferè quisq; est, qui in humana incertis afficiens, cum improbi-
 tate in fero, in curia, in suggestu volitare consuetis, cum Tyrannicam
 Tyrannidem, cum Pontificiam impietatem florentem cernit: qui ve-
 gare posset, excitari in suo pectore aliquando dubitationes, cur in
 DEUS terras, an nullus insit Rector, & in arto fluant mortalia casu
 His tantis arietibus, quibus REX etiam Propheta David se aliquan-
 do concussus fatur, certi aliquid ex verbo DEI opponendum est,
 mensq; confirmanda, ut certo certius statuat, esse DEUM, & esse
 providentiam divinam. Etsi autem homines profani, quibus in di-
 em vivunt, suq; deq; habent, quomodo in mundo res agantur, cum
 per ipsos liceat, & iniquè vix, & ex fieri, aut pedibus suis sum decur-
 sumq; omnia trahi: decet tamen eos, qui Christiani dici gaudent, ut
 in huius rei considerationem quot die veniant, cur DEUS illas, quæ
 Bene si dentur debent, his detrahat, cum malu communit.

Quare laudandum est studium ornatissimi & doctissimi juvenis
CONRADI BRANDT Rostochiensis, Scholæ patriæ in inclu-
sa hac urbe Collegæ, & Chori musici ad Divum Petrum rectoris, qui
oratione erudita & elegante causas, Cur pijs malè hic sit, & malis
benè, complexus est. Cui cum publicè ejus recitandæ potestas facta sit:
Magnificum Dn:RECTOREM, Reverendos, Clarissimos, consultissimos,
humanissimos, amplissimosq; omnium hujus Academiæ ordinum Profes-
sores, Doctores & Magistros, nobilissimam studiosissimamq; juventutem,
cæterosq; omnes, quibus hæc dicendi studia probantur, etiam atq; etiam
rogo, ut ad optimum hunc juvenem audiendum die perendini, die
Sabbati, hora 9. matutina, in Auditorio majore convenire non graven-
tur: suaq; præsentia tum studium Dicentis excitent, tum alios ad hujus-
modi ab honesto & discendi cupido animo profectos conatus inflam-
ment. P. P. Rostochij, die, quo Ecclesiæ recolitæ memoriæ Christi
DEI HOMINIS de hostibus victis triumphantis, & in
calum ascendentis ANNO 1616.

IOANNES SIMONIUS

P. P.

Quæ

Quæ singula homini imprimis adolescenti, & cū à cæteris rebus satis tenuiter instructo, tum in hoc genere penitus rudi inter tot Eruditissimos viros ad dicendum accedenti, timorem facere consuevère. M. Dn. Rector, Rev. Ampl. Clariss. viri, tuq; nobilissima juvenam corona, ea mihi sese hodierno die obijciunt universa. Sive enim loci amplitudo adferre perturbationis aliquid potest, in loco publico dico: sive audientium dignitas, magna lectissimorum hominum distantia dico: sive ipsa orationis materia ita dico, ut sit mihi eodem tempore de Genio & ingenio, de doctrina reliquisq; ornamentis omnibus in literarum hoc certamine periclitandum. Etenim eloquentissimos olim viros accepimus cum ad dicendū venissent unius Principis adspectu ita conturbatos fuisse ut obmutescerent. Quid mihi tandē animi esse oporteret, qui neq; perit, neq; paratus neq; cū ijs omnino comparandus sim? Nolim autē quisquam vestrum de me a simet, me ingenij quadam & ostentationis fiducia fretum, vel aliquā vana honoris opinione adductū perorandi causa in hunc locum conscendisse & in conspectū vestrum augustissimū prodijisse; quis est qui sibi istiusmodi aliquid de se ipso polliceri audeat? ego imprimis qui facile intelligo, quā in me non sunt illa quæ in oratore desiderantur, & quæ rei magnitudo

A 3

de qua

de qua est dicen dum, quæ quidem tanta est, ut nec ex
ex Rhetorum Schola quidam politulus, cui licet vel
Ciceronis conserpsa floribus ad aures auditorum sua-
vitate deliniendas, vel Isocratis vincia nervis ad animos
corum rationis pondere perfringendos Oratio fluminū
instat profluere, sufficeret. Itaq; quemadmodum
Athenesius, cum coram Philone dissereret, cuius jam
aures cognoverat & Demosthenicæ Eloquentiæ inustas
calamistris, & Atticæ dictionis puritate delicatè politas,
illum somniavit absentem, ne tanti viri cogitatio medi-
um suæ dictionis filum intercideret: sic ego quoad
disseruero pro hujus loci ratione & materici dignitate,
ne vocem hanc meam medijs in fluctibus fluitantem
obrueretur penitus, vos aliquantulum vigilans somniare
absentes cogeret, nisi summâ de vestrâ singulari huma-
nitate concepta spes, & magnæ quadam adprobandæ
vobis, sin minus eruditionis, ad certe voluntatis meæ
cupido animū adderet. Memini enim quanta vultu hila-
ritate, quanta alacritate animi alijs ante hunc diem au-
res dare consueveritis. Eundem in prosequendo amo-
rem: Eandem in audiendo benivolentiam: Idem in
adprobando studium de vobis mihi polliceor. Acce-
dit & hoc quod atati huic nostræ vitio non dæ, sed
laudi potius duci persuasum habeo, si quid in bonis ar-
tibus suscipiat, quo doctis suam industriam probet, ali-
orumq; qui aureum eloquentiæ flumen vix primis la-
bris gustantes illud cane & angue peius spreverunt &
siccò pede præterierunt, studia & laudabiles conatus
stimulo hoc, velut flamma flabro, excitare posse videan-
tur, etiamsi vires conatui interdum non respondeant.
Hæc igitur fretus rationibus dicendi hoc munus in me
receptans

recipens, dicam de causis Cur bonis in hac vita sit male, malis v. bene; quam quaestionem non ita tractabo, ut ei aliquid alieni adstringam, aut quæ illius propria sunt in majus extollam, quorum alterum si coner, ipsa mihi res, tanquam Achilli Homericæ Pallas manum iniiciat, sed ut nudo, simplici atq; inexculto orationis genere, quale veritatis proprium ait Euripides, ea quæ ad rem facere videbuntur, exponam.

Quod dum facio, à vobis, Auditores, ut orationem hanc meam, nullis Rhetorum flosculis convestitam, nullisq; figurarum Phaleris exornatam, vestro favore & silentio sublevertis, attentionem silentio indicetis, benivolosq; aures mihi & animos accommodetis, quo felicius instituto meo perfungi, cursumq; meum ad optatum finem perducere possim, quam possum officiosissimè peto, contendo, oro.

Magna inter mortales vis est & tabes opinionis, humana & divina veneno suo infestans. Nam si rerum naturam extra nubem contemplemur, longè diversa, quam se per vanas, falsasq; species ingerit conditio, & ut ita dicam facies sit universitatis. Sed mens opinione corrupta circa DEUM olim lusit: quod bonū malū quod malū bonū persuasit. Quis enim vestrū est, Auditores, qui nesciat, quantopere in perscrutandis rerū exordijs veteres (ut excellentis Poetæ verbis utar) Epicuri de grege porci se torserint, quamq; nihil si res veritatis libra perpendatur, effecerint? Dum alius universam hanc mundi machinam ex temeraria quadam minutissimorum corporum concussione coaluisse putavit, qui si vel unam earum quas somniabat atomum sapientiæ habuisset, fari hæc erubuisset. Alius vero

metuens ne plus DEO negotij daret, quam humerum
viribus sustinere posset, si tam multæ ei res & viden-
dæ & providendæ forent, omnem ipsi rerum humana-
rum scientiam stultus ademit. Cum enim in immundi
mundi scæna, multa viderent secus evenire, quam ipsi
divinæ sapientiæ ac bonitati rationis ductu convenire
existimarent, nihilq; in ea certi, sed omnia agili quadã
inconstantiã rota circumagi: optimos plerumq; premi
paupertate, improbos vero divitijs abundare: ignomi-
niam, exilium, cruciatus, morbos, ærum nas proprium
quodammodo bonorum & in virtutis contubernio alio-
rum virorum patrimonium esse, cum intereã multi pro-
speritatis Mandragora consopiti, in cunis & crepundijs
felicitatem ipsam à lacte Fortunæ nutricis haurirent, in
infandis dubitationum & errorum labyrinthis involuti,
& nullo firmo ac stabili fundamento innixi & con- men-
ta opinionum sequentes, huc illuc tanquam incertis acti
tempestatibus, fluctuarunt. Non etiam nulli bonis
malè, malis benè rectè dici cum negassent, paradoxon
id esse, & idem ac si dicat quis, cur sani morbis adfici-
antur, morbidi vero sanitate gaudeant, adfirmare ausi
fuere: siquidem viro bono, licet rotæ adfixus aut Pha-
laridis tauro inclusus sit, nunquam male esse posse,
Senecæ robur suadet. Felicem enim hinc Mucium
Scævola prædicat, non quod manum in sinu amicæ
foverit, sed quod hac hostiùm ignes premens erroris
sui panas à se ipse exegerit, quodq; Regem quem arma-
ta manu non potuit exusta in fuga n conjecerit. Iisdem
quoq; laudibus Fabricium extollit, quod rus suum, quã-
tum à Reipub. vacavit foderit, quodq; potius cum Pyr-
rho quam cum divitijs conflictatus fuerit, quodq; ad
focum

focum sedens, non longinqui litoris pisces & peregrina aucupia in ventrem congefserit, vel conchylijs superi atq; inferi maris pigritam stomachi nauseantis erexerit, sed illas ipsas radices & herbas, quas in agro repurgando triumphalis senex evulserat, exaverit. Nec ego Marcum Regulum, inquit eloquentiæ suada & parens Cicero, arumnosum, nec infelicem, nec miserum unquã putavi. Non enim magnitudo animi ejus cruciebatur à Pænis, non gravitas, non fides, non constantia, non ulla virtus, non deniq; animus ipse: quamvis corpus caperetur, capi certè ipse non potuit. Nec divites potentes, robustos esse, neq; pecunias illorum, neq; magnificè exstructa, neq; opes, neq; imperia, neq; eas quibus maximè adstricti sunt voluptates, in rebus bonis esse numerandas duxi, quippe cum viderem homines his rebus circumfluentes, ea tamen desiderare maxumè, quibus abundarent, neq; unquam expletur nec fatiatur cupiditatis sitis, neq; ea solum quæ habent libidine augendi cruciantur, sed etiam amittendi metu. Potest enim bono cuiquam malo esse? aut potest quisquam in abundantia bonorum ipse esse non bonus? Atqui ista omnia talia videmus, ut etiam improbi habeant, & obsint probis. Recte quidem hæc proferuntur, Auditores, si rectè & sanæ mentis sensu percipiantur. Sed hinc efficere velle non rectè dictum bonis esse malè, malis benè; hæc sunt illa monstra, hæc sunt illæ Chimæræ, hæc Echidnes, quas non irata Iuno, aut Diana, non offensa Ceres aut indignabundus Apollo animis eorum immisit, sed humani ingenij dissoluta ac indomita rabies sibi ipsi finxit: Quæ si exaggerare vellem, quid aliud agerem, quam quod certamen in-

sanitæ eum ipsi susciperem : siquidem ex horum confuso, tam multiplici tererrimarum opinionum velut cinnno, nihil veri, nisi semper copiosissimam hominum variè insanientium fuisse messem, colligere possumus. Quid enim hoc aliud est, quam noctem ac caliginem rebus inducere, & quasi Circeo quodam poculo ad eâ demerentiam homines adigere, ut certi ac firmi in quo consistant, nihil habeant. Verum, ut ut sit, largimur illis lubentissimè, divitias, opes, robur nullum reddere bonum, siquidem ab omnium genetrice natura sic dotata & ditata haut reperiuntur. Nam ut equum meliorem non reddunt aurei freni : sic nec hominem fortunæ ornamenta, & ut ille nec melior gubernator, cui pulcrius aut maius navigium : ita nec melior vir cui fortûa splendidiôr. Per se autè bona esse quis negaverit, in quo gutta non sapientiæ & veritatis solum, sed micæ pietatis, siquidem à DEO promanent, eumq; confer vatore[m] habeant. Ille fons vitæ, fons omnium bonorum, quæ ad sustendandû & alendum fragilem humani corporis sarcinam requiruntur. Quod vero cultores sui interdum defraudant, hoc non bonis ipsis, sed illis quibus abutuntur donis, expensum ferendum est. Clarius hoc elucebit adhibitis exemplorum conspicillis. Citharam pulso benè sonantem & nervis doctè vinctam, quod tamen dissonat, instrumenti vitium non est, sed meum. Terra hæc fruges omnes alit communi succo : sed aliæ salutarem fructum proferunt, aliæ venenum : quid dices ? à terra hoc esse, aut potius ab insita frugum vi, quæ alimentum bonum decoquit in suum virus. Simile hic est. Aurum argentum & reliquæ

reliquæ vanæ mundi delitiæ si animi bonum spectas,
nec bona sunt, nec mala. Usus horum quidem bonus;
abusio mala. Philosophus missa lingua victimæ, rem
simul optimam & pessimam misit: sic opes, robur &
hujus generis alia, optimæ sunt si rectè utantur, pes-
simæ si secus. Concludimus igitur divitias, robur,
potentiam, honorem bonum esse, rectèq; dici, si boni
inopia & multiplici ærumnarum jugo premantur, ijs
esse malè: & si mali in opibus omniumq; rerum felici-
tate circumvolitent, illis esse benè. Hujus vero rei
causas dum inquirò, quæso vos, ut si me sublimia hu-
militer, ampla tenuiter, illustria inornatè tractantem:
ex innumerabilibus quæ ad dicendum suppetunt,
plurima prætermittentem, pauca præmonentem veri-
us, quam exponentem audieris, cogiteris cum animis
vestris, neq; posse quenquam in tam ubere materia
persequi omnia, neq; quæ satis per se splendida sunt
& magnifica, verborum ornatu elegantiaq; pompâ
indigere.

Varia a. Auditores, & discrepans non solum vul-
gi & imperitorum hominum, quorum uterus stupidæ
curiositatis semper tumet, sed etiam Philosophorum
& doctorum virorum opinionum fuit & adhuc est
colluvies, cur Deus pios, quosq; ipse apertissimis si-
gnis sibi carissimos esse declarat, plerumq; omni acer-
bitatum genere vexari agitariq; patiatur; verum nos
hoc misterium, quia genij ingenijq; nostri fenestras
haut adit, sed àltius est & ardentius, quam ut humani
intellectus vestigium firmiter id premat, sinamus:
neq; enim necesse argumentorum subtilitatem sequi,
ubi magistra Natura uti possumus: neq; quæ sensu pa-

tent rationis Pegaso indagare. Laborarunt sub arum-
narum mole primi parentes nostri ab eo usq; tempore,
quo homo faminae consilio arbitrium suum permit-
tens, iussi à divino facessere conspectu, indeq; tranquã
in Insulam quandam omni acerbisatum & arumna-
rum vicio scatentem, deportati fuerunt. Vixerunt in
bonis & asperis rebus quotquòt pij unquam fuere, &
gustarunt abunde è duplici dolio, quod ille supremus
symposiarcha eis miscuit.

*Numquam bella bonis, nunquam certamina desunt,
Et quo cum certet mens pia semper habet.*

Gemebundi vitam ingredimur, sudore hanc tran-
figimus, languore eam conficimus. Illustrium ac in-
firmorum eadem est ratio, nemo est quisquam qui se
huic conditioni exemptum gloriari possit; adeo est
ceteris animantibus iniquiore conditione homo; natus
atq; editus in lucem se loco moveri nequit. Hæc Se-
neca perpendens non minus vere quam eleganter
dixit; *Quemcunq; miserum videris, hominem scias.*

Nihil enim tam optabile aliquid bonum est, quod
non mixtum poculo aliquo mærorum. Hæc publica
& æterna lex, cui improbus & refractarius est quisquis
repugnat. Sunt autem omnia *πυθίματα καθ'ήματα*, & quo
quis majorem ærumnae vertit rotam, eo se rectius ho-
miniam, id est humum noscere incipit. Romanis cum
ob res feliciter in bello gestas, triumphus à senatu de-
cretus esset, & in triumphali curru tempora laurù cincti,
albis vecti equis, maximo prætereuntium & sequenti-
um adplausu honorisq; pompa urbem ingrederentur,
eodem curru minister publicus vehebatur, qui pone co-
ronam auream gemmis distinctam manu sustinens ip-
sis in

sis in aures infusurrabat, ut respicerent, hoc est, ut reli-
quum vitæ curriculum providerent, ne eo honore cla-
ti superbix cristas pavonum more erigerent. Adpen-
ta quoq; erat curru nola & flagellum, quibus notari
voluere, eos in illam calamitatis paludem incidere pos-
se, ut hisce cæsi instrumentis, capitis diminutione mul-
tarentur. Haut impari modo DEUS humeris nostris
crucem imponens flagellum dorso affigit, ne nimio fe-
licitatis potu ebri, cum Nebuchodonosore superbiamus
& verba in cælum jactemus, oreq; blasphemio potentix
divinæ obloquamur: sed homines nos esse memineri-
mus, ea lege natos, ut omnib; fortunæ telis proposita sit
vita nostra; neq; esse recusandum quo minus ea, quâ-
nati sumus conditione, vivamus, neve tam graviter eos
feramus casus, quos nullo consilio vitare possumus:
eventisq; aliorum memoriam repetendis nihil accidisse
nobis novi cogitemus. Vita enim hæc nostra Pe-
nelopis telæ similis est, quæ texenda cottidie retexen-
daq; venit; mare ventis ac turbinibus expositum, qui-
bus modo externus, modo internus homo miserè exa-
gitatur: iter extremus nivibus geluq; impeditum, per
rigidas montium crepedines, præcipitia, solitudines,
latronum insultus ac grassationes. Similis est ipsa aeri
quem ducimus, & in quo versamur: modo sudus, mo-
do udus est, tempestas & serenitas; ita gaudijs præviæ
aut sequaces curæ. Ut Athletis olim fors non electio
adversarium dabat cum quo certarent: sic cuiq; no-
strum vitæ suam conditionem fata, cum qua luctemur,
Foris imminet perpetuus humani generis hostes Dia-
bolus ipsiq; addicta organa, quo vis tempore oppressi-
onem & in teritum minantia: quemadmodum Israeli-

ris aqua procul in vastam collecta altitudinem, exitium
 certum minari videbatur. A dexto & sinistro latere
 magnâ ingradimur ærumnarum stipati catenâ, quæ
 perinde nos comitantur, ut Hebræorum ex Ægypto
 in terram promissionis proficiscentium vestigia pone
 & à lateribus persequerentur conjuges, liberi & familia
 reliqua. A fronte sunt latrones & grassatores savis
 qui vel ex sedibus nostris eijcere, vel in medios aqua-
 rum fluctus nos dare præcipites conantur. Hinc ergo
 vult DEUS ut nos recedamus ab eo strepitu qui foris
 est, & in eam interiora mentis secretaria, ibiq; ipsum in-
 vocemus ubi nemo videt gementem, illius cubiculi ad-
 versus omnem extrinsecus illatam molestiam ostium
 claudamus, humiliemus nos ipsos in confessione pec-
 cati, magnificemus & laudemus ipsum corripientem
 & consolantem. DEUS enim ærumnis nos subijcit,
 ut fidem & animi constantiam exploret, exploratam
 confirmet; quæ quamvis amara sint, non tamen exi-
 tiosa, sed utiles & salutares. In quibus ipsis hoc lon-
 ge est acerbissimum, quod DEUS sæpe omnia huma-
 na consilia & presidia ex oculis eripit, quibus con-
 fidere poteramus; eam tamen ab causam ut fiduciam
 in se solum transferat. Cum jam igitur omnibus hu-
 manis destituti sumus præsidij, cum nec consilij nec
 opis quicquam superest: en mirabili admodum modo
 nos calamitatum serie pressos iuvat, ut majestas ipsius
 gloria & omnipotentia clarjus & manifestius conspi-
 ciatur, siquidem solus ille *ὁ ὡς ἄνθρωπων ἐπὶ τῶν ἡδν' ἐν*
Ἰσρ. Itaq; Gentium ille doctor cum quodam tempore fel-
 tus malis à DEO petisset, ut ab illo tantam acerbicatum
 molem amoveret, responsum hoc tulit. Satis tibi
 sic

fit quod carus acceptusq; mihi es. Quo enim tu miserior & pluribus cum difficultatibus conflictaris, eò magis perspicitur potestas mea. Nam si bonis omnia prosperè succederent, si divitijs abundarent, si colerentur à cæteris, si nunquam ægrotarent, dolerent nunquam, nullum sentirent incommodum, existimaret vulgus eos pietatem colere, non suapte sponte sed illa quasi mercede allectos & invitatos. Nunc cum eos non cruciatus corporis, non Tyrannidis sævitæ, non mortis tandem metus à cultu Dei & pietate vera possit abducere; manifestò constat: honestatem ac virtutem & DEUM imprimis ipsum ab illis propter se, non propter ullam mercedem, amari. Non gratis te colit Iobus dicebat DEO veterator ille stygjus, errorumq; nostrorum architectus & autor, Diabolus: Tu enim cum lasti eum opibus, auxisti liberis, perpetua deniq; vitæ prosperitate profecutus es. At DEUS tu inquit, domos ejus inflamma, messes combure, interfice pecora, eneca liberos, totum ipsius corpus arbitrato tuo lacerata ac lania, ut liquidò constet, illum mei gratujum, non mercenarium esse cultorem. Sed eadem æquitate animi, homo ille ut sanctissimus ita tolerantissimus tulit adversa, qua & susceperat prospera. Sicut vasa figuli fornax probat: ita homines justos tentatio tribulationis; & ut ignis aurum, sic miseria bonos viros. Fornax est mundus, palea injusti, aurum justis, ignis tribulatio, aurifex DEUS. Quod igitur volt ille, faciamus: ubi nos ponit, toleremus. Iubemur tolerare, novit ille purgare. Ardeat licet palea nos ad incendendū consumendumq;: illa in cinerem vertitur; nos sordibus caremus. Sicut Athenienses de pace non nisi atrati

cogitabant, Prisci Oratoris dicto: ita pleriq; nostrum vix
de DEO, nisi afflicti. Quæ enim, Auditores, nostra esset
resipiscencia? quæ fides & humilitas, quæ confessio
fieret, quæ preces in Ecclesia funderentur, nisi per
afflictiones ad illa compellerentur fideles? Manasses
& populus Babilone captus ad DEI misericordiam
invocandam convesi non fuissent, afflictionibus non
coacti. Regius ille Propheta David bono tibi fuisse fate-
tur, quod à DEO depressus & castigatus sit.

Quid de Gentium doctore Paulo dicam, qui cum usq;
ad tertium cælum raptus esset, eaq; vidisset, quæ vix
homini in hac vita eloqui fas est, tamen ne propterea
sibi placeret, neve insolesceret, additum sibi dicit An-
gelum satanæ, a quo quasi colaphis cæderetur. Ve
nautæ vndis agitati, non illas respiciunt, sed in cælum
& astra oculos tollunt; sic inter mediam crucem, ab ijs
animum abducimus, & ad altiora & quietiora applica-
mus. Equus indomitus & ferox, nisi frenetur, nimia
lascivia exultans, sibi ipsi est exitio: Ita homo sine
ægritudine & calamitate nimium contumax fit, & su-
binde altius se se efferendo tandem foedissimè corrumpit.
Hujus fervoris præstantissimùm remedium & *aylidolov*
est calamitas, seu afflictio, quæ domat & sedat nimium
animi fervorem & prurium carnis.

Quemadmodum enim luxuriantes pampinos succidi
oportet, ne nimis latè sese diffundentes, vitis vires
corrumpunt: sic præcipites & nimis ferventes motus cor-
dis restinguendi sunt & comprimendi ærumnis & cala-
mitatibus, ne extra modum prodeant, neve præcipiti
quadam celeritate & temeritate longius justo provecti,
judi-

judicium & rationem præcurrant, atq; pervertant. Hinc sapienter ab Epaminonda factum est: is enim cum insignem adeptus esset victoriam, omnem splendoris magnificentiam exiit, & postera die in publicum squalidus & submissus processit, interrogatusq; cur nam id faceret? respondit: Ve frenum injiciam superbiæ, quæ plerumq; felicitatis Comes est. Nihil enim est, quod animos hominum à pietate magis deducit, quam res secunda & bona fortuna. Hæc solet homines inflare, spiritusq; quosdam elationis & arrogantiae plenos secum adferre. Fortuna enim quem nimium fovet stultum facit.

Luxuriant animi rebus plerumq; secundis.

Nec facile est aqua commoda mente pati.

At inquit, est tamen crux ista Christianorum dura & asperitatis sale condita, & verè amara: Ego verò crucem non tantum salutarem, sed omnium bonorum matrem esse confido, idq; summa cum *πνευματι* affirmat Paulus: & valde suaue est augusti illius Augustini dictum: fidelis est Dominus, nec nihil mali nobis evenire patiat, nisi boni quid ex eo elicere possit. Sicut enim carnes quas ad tempus longius durare volumus, sale condimus, ne verminent: aut quemadmodum Chirurghi vulnera extergunt sanientq; expurgant, ne ante tempus coalescant: sic Deus cruce carnem nostram reprimit ne nimis lasciviat. Sed ut fumus & caligo quamvis crassa, cum altum petit dissipatur & spargitur: sic necesse doloris omnem nubem, si cogitatione alta & æterna adcamus. Cogitemus igitur id quod res est, nullam crucem opinione nostra esse ma-

C

lam

Iam quin seges honorū inde renascatur. Atqui tum demum malè haberemus, si nos arumnis omnibus vacuos & nimia felicitate torpescentes, velut in mari lento tranquillitas inertes detineret: id esset indicium ab alienatis DEI voluntatis. Gentium ille doctor excludit eos è numero filiorum DEI, qui castigationum non sunt participes, quiq; sunt extra jactum persecutionum constituti. Qui enim vult latari cum Israelitis, prius cum ipsis inter arumarum molem laboret, gemat, lacrymetur necesse est. Ut verni temporis clementia minus hilararet animos nostros, nisi hyemis rigor & asperitas eam antecessissent: Ita non percipit boni suavitatem qui non amara & accerba gustavit. Qui vult esse meus discipulus, tollat crucem suam & sequatur me, inquit Salvator noster: Præclarissimum, ut & cætera omnia, Christi dictum, quod quidem nos certiores facit, cum ferimus crucem, insistere Christi vestigijs & sequi illum ducentem. Quo autem is vadit? quo nos ducit? Non sane ad aulam magnificè exstructā cuiusdam Principis in hac mundi arena, non ad palatiū aut Babylonicæ meretricis sedem; sed ad caeleste illud domiciliū Regis regū & Domini dominantium. Hoc immortalitatis iter ingredientibus paupertatem, calamitatem, arumnam, consuetudinem, mœrorem Christus pro viatico statuit. Hanc æternitatis viam ille instituendæ vitæ autor, salutis considerandæ suator ingressus, necessitatis partim, partim consilij atq; utilitatis præmonstravit, tractum etiam ejus ut porrigitur quo versus orbis suasorijs circumduxit. Hac ipsa certè viatores ducis ipsius e vestigio sequaces, qui primus eam secuit, arumnarum sarcinas, Mulis, ut dicitur, Marianis convexere. Hujus igitur ductoris vestigijs
insistere

Inſiſtere ſi & nos volumus, ipſumq; ſequi ducentem, noſ-
met ipſos abnegemus neceſſe eſt, noſtraq; crucis mo-
lem cottidiè ferre diſcamus, perduremus inter contra-
dicentes, perferamus minas, bibamus opprobria, ne hanc
ineuntes diverticula interim quæritemus amantitatis,
aut in fortunæ diverſorijs manſitemus, orbitasq;
ſupergreſſi priſcæ & iuſtæ diſciplinæ veſtigijs impref-
ſas longè exſpaciemur. Verſamur enim adhuc in re-
gione non gaudendi, ſed gemendi: non exultandi,
ſed plangendi. Non poteſt vita noſtra in hac pere-
grinatione eſſe ſine tentatione: quia profeſtus noſter
per tentationum ſemitam fit: nec ſibi quiſq; innoteſcit,
niſi tentatus, nec poteſt cononari niſi vicerit, nec poteſt
vincere niſi certaverit, nec poteſt certare niſi inimi-
cum habuerit, O abſtruſa & recondita Dei conſilia!
O bonitatem incomprehenſibilem! O clementiam
admirabilem!

Deprimat ut relevet, premit ut ſolatia præſtet,

Enecat ut poſſint vivere & eſſe ſuper.

Quemadmodum nutrices à lacte infantes depel-
lunt, extrema mamma amarore infecta, quam illi
reſpuunt: ſic DEus piorum vitam paupertatis onere,
tribulationum amaritie, alijsq; incommodis miſcet, ut
hanc iucunditatem relinquunt, nec ejus dulcedine capti
melioris & ſalubriter dulcioris oblivſcantur. Si enim
ceſſaret neq; miſceret ſeculi hujus felicitatis mel cala-
mitatum felle, oblivſceremur eum. Sed ubi ango-
res moleſtiarum faciunt animæ fluctus, fides, quæ
dormitabat excitatur. Bonum virum in delicijs non
habet, ſed ſibi illum præparat, neq; diſſoluta ſecurita-
te negligentiſſe agat, abſcondit ab illo pauxillum

amoris sui dulcedinem. Videmus cottidiè quomodo aliter Patres, aliter Matres liberis indulgeant? Illi excitati iubent liberos ad studia obeunda maturè, feriatas quoq; diebus non patiuntur esse otiosos, & sudorè illis interdum etiam lacrymas excutiant. At Matres fovere in sinu, contineri in umbra volunt: nunquam flere, triftari nunquam, nunquam laborare. Patrium erga bonos viros DEus gerit animum, illosq; fortius amat. Cum blanditur pater est, & cum cædit pater est. Ideo blanditur ne deficiamus, idè cædit ne pereamus.

Cum igitur multos plerumq; videamus optimos & innocentissimos, quantum quidem hominis natura fert, in hoc mundi carcere nunquam interquiescere & à molestiarum mole respirare, sed perpetua quadam miseriarum & calamitatum serie vsq; ad extremum spiritum premi, boni id consulamus, & æquo feramus animo. Vt enim in mari alij alias venti, gubernator tamen rectum eursum tenet nec deflestit mentem aut oculos à proposito portu; ita nostrum est recta peregre, prosequi, nec eiici via adversante aliqua crucis aut acerbitatis aurâ. Caveamus, ne quod durum est, ut dicitur, contra stimulum calcitrare & bellum Gygaetæo more DEo indicere videamur. Ab ipso enim & fato ejus pendemus, certi subire sortem quam ille dabit, patienti cervice. Calcitriones & refractarij equi hoc consequuntur, ut verbera etiam aliquot excipiant, nec tamen excutiant iugum. Omnino levius fit omne malum leniter ferendo. Qui interpretando auget, qui velut scalpit suum ulcus, facit quod qui onus ad onus sibi addunt; standum est in acie & sine

sine fugæ vlla cogitatione vincendum aut cadendum. Necessitas ferendæ conditionis humanæ, quasi cum DEo pugnare prohibet, admonetq; esse hominem, quæ cogitatio luctum magnopere levat. Quo verò plura acerba patimur eò maioribus premijs ornabimur: quo plures difficultates superamus, eò plures coronas accipiemus: quo dimicamus acrius, eò majorem æternitatis gloriã consequemur: quo plus habemus afflictionum, eò proprius nos ad finem venisse cogitabimus, qui est læticia, quies & vita æterna. Possem hoc loco jam evagari latius, & causas cur DEus bonos in hac vita cruci velit subjectos esse; tũ repetitis & veterem memoriæ, tum vivis ac spirantibus exemplis confirmare, nisi me temporis ratio breviorẽ esse admoneret.

Sed dicat quis: cur vero DEus sua etiam bona cum malis communicat? Siccine suos beat? non satis ei est affligere suos, nisi & malos premijs ornet? Tu pusille circumludis infinitum & æternum illud; tu mortalis aliquid fari de illo attentas, cuius nomen ineffabile? DEus, inquam, DEus est, non homo. Deus inquam est, qui solem suum oriri finit super bonos & malos. Quare non ex tuo corrupto cerebro illum iudices oportet, cum nec comprehendatur intelligentiæ tuæ acie. Solet enim DEus ipse fons bonorum omnium, sic interdum etiam indignis impertire beneficia sua: vt & hi, qui ijs fruuntur, & qui hos vident perfrui, non humanum in eo meritum vllum, sed tantũ divinam liberalitatem & gratiam admirentur. Vt pueris Parentes multa præter victum imponunt, idq; surelæ aut salutis causã; ita DEi providentiã nobis.

Quid

Quid verò tam est præter cogitationem humanam, quam quod afflictiones, ærumnæ, & tentationes omnes Christianis salutares sint atq; utiles? Malum videtur morbus; & tamen Christianis est magnum bonum. Pernices putatur esse mors; & tamen Christianis placidissimus somnus & ad vitam suavissimus aditus. Amarissimæ esse existimantur ærumnæ tentationes & afflictiones cæteræ, quibus divexari solemus; & tamen sint Christianis ambrosiæ & nectar. Cum enim acerba propinare videtur Deus; dulcissima imò mellitissima infundit & offert. Cum irasci videtur; familiarissimè arridet. Cum ab eo premi nos putamus; maximè sublevamur. Cum de se nos opinamur, præsto est & iuvat efficaciter. Cum infirmamur, confirmamur: & ut verbo complectar omnia, cum pessimo nobis esse judicamus, omnium habemus optimè.

Mira hæc quidem sunt, Auditores, & quæ omnia Paradoxa superant. Quis autem de his Deum iudicabit & quis ab ipso rationes poscet, cur malos etiam quasi præmijs ornet: quæ tamen præmia omnino o sunt, nec verè esse possunt. Sed quemadmodum pater qui in bonis suis forte & scenicas habet vestes; non dignas iudicat eas, quibus filij induantur, sed decere scenicos servos arbitratur: sic in hac scena bonorum Deus, ea bona, quibus malos interdum adficitur, indigna sua gloria iudicat, ut ipsa in bonos absoluti præmij loco conferat, servat autem suis optimus ille pater majora in cælo præmia, aterna non peritura; manentia non fugientia; cælestia non terrestria, talia, quæ nec auris audivit, nec oculus vidit, nec in cor hominis descenderunt. Ut Princeps (si aterna licet componere caducis) stipendium cuivi militi

milici gregario donat; querncam autem muralemve coronam ipsi qui primus vallum conscenderit, reponit: sic Princeps ille principum gregaria illa bona cum malis communicat, bonis autem majora in celo reposita conservat; ut in regno ipsius sedentes conspectu perpetuo DEI fruantur: quod quidem munus erit sine onere, & honor sine invidia, & favor sine suspitione & gaudium sine fine, & amor sine fastidio. O incomprehensibilem DEI sapientiam! ô admirandam bonitatem! O autem nostram insaniam! ô nostram vanitatem! ô impietatem qui DEI facta & opera nostris pedibus humanoq; more metiri audemus!

At justitiæ DEI, ogganniat iterum aliquis, congruere videbatur, tribui bona bonis, mala malis, quod & ipse se facturum passim in sacris ostendit. Tune, homuncio, à Christo delicias expetis, qui nec sibi ipsi pepercit, nec affectis juratis simis. Proinde sine illum uti suo arbitrato, nec aures ejus tantopere fatiga ob earum rerum desiderium, quæ inter bona malaq; ambigæ sunt. Promisit quidem DEUS hujus vitæ bona pijs, sed cum exceptione crucis. Certo certius enim est quod DEUS toties asseverat, pios habituros esse præmia: Nam ordo DEI immutabilis hic est, ut bonis sit bene, malis male. At in hac vita tantum abest, ut tranquillitatem habeant pij, ut miserissimi sint omnium nullusq; alius sit, cui tot ærumnæ & calamitates accidant. Quare tam certum est
secuturam

secuturam aliam vitam post hanc, in qua pij felicitate atq; beatitudine perpetuâ quasi inebriensur, quam certum est DEum verbo creasse cælum & terram, in qua sumus & movemur. Quid enim est quod in hoc tam exiguo vitæ curriculo tam gravi nos in laborû & molestiarum palestro exerceamus, nisi in altera aterna illa vita dulcissima speremus præmia: impij vero qui rerum successu insolentes & fortunæ indulgentia compti impotenter efferuntur, eo vsq; fastu atq; insolentia erumpente, vt humanæ ipsi conditionis non nemerint tot casibus obnoxia, habituri sint aterna supplicia?

Sed quærat quis; cur hic vel ille pius graviore præ alijs paupertatis onere premitur, cum DEus promiserit pijs omnibus hujus vitæ bona? An verò hic vel ille pius ita piusest, ut nullis sit contaminatus vicijs? Ecce inter Sanctos ejus nemo imutabilis, & cæli non sunt mundi in cõspectu ejus. Nemo (q̄licet fuerit Dijsproximus) tantæ probitatis homo, cujus vita aliquâtulis viciorû tenebris nõ obnubiletur. *καρδιογνωσις* DEUS est, & respicit interiora, & vel pro peccati gravitate vel peccatorum diversitate etiam gravioribus hunc quam illum coerceat pœnis. Quemadmodum ex ægrotis alij alijs vehementioribus indigent pharmacis, ita ex hominibus alij alijs gravioribus scætant vicijs. Vt Medici quædam vsnena venenis pellunt in ægrotantium salutem, non in noxam: Sic itaq; DEus peccati virus hacce ærumnarum amaritudine.

At inquires: si majora Deus bona mihi largiri noluisset, tū nec quæ habeā eripi mihi debuissent, Male distinguis
inter

Inter bona peritura & bona anima. DEus te peccatorum scabie & spiritualis lepræ sordibus contaminatum, misericordiae suæ potu purgat, purgatum sacra sacri baptismatis vnda abluit, ablutum candidâ iustitiæ novæ veste induit, indutum vero in filium & coheredem caelestis vitæ cooptat. Quod si tanto studio coluntur ea bona, quibus nihil aliud quam lucra & rei familiaris amplificationes tum incertæ, tum laboris ac periculi plenæ augentur; multo melius illa, quibus parantur veræ illæ opes animæ, quæ non furto eripi, non incendio absumi, non naufragio absorberi: quæ non voluptatum illecebris, non dolorum facibus, non splendore divitiarum, non obscura & contempta paupertate, non honorum siti, non laudis ebrietate, non ignominia metu, non vitæ cupiditate, non mortis deniq; terroribus convelli & labefactari possunt. O dona illustrissima & perpetuo duratura! De his merito latari debebas; tu vero ob pugillum honoris aut tertæ à te ablatum stomacharis & Deum in jus vocitas? Pueri, licet epulaturus, cultellum auferis, eundemq; misere quiritantem ablaetas & à pupilla abigis, non nocendi, sed iuvandi studio, pari modo recum agit DEus. Naufragium fecisti rerum tuarum: cogita non quid perdidideris, sed quod evaseris, perire potuisti una cum omnibus. Bonum tibi fuit; si eas retinuisse, naufragium tibi doctrinæ & animæ esse potuissent. Magistratu es deiectus: potuisses gladio isto si eum retinuisse animæ tuæ vim inferre. Paupertatis onere premeris? Seneca igitur nectar imbibe, nemo tam pauper vivit quam natus; quisquis exit in lucem, iustus es lacte & pane esse contentus

D

At

At dices, ut ut hæc ferantur mala, tamen non
decere pios & innocentissimos ita trucidari atq; tam in-
exauditis mortibus excarnificari? Quid enim aspectu
facius, quam tot probos homines veluti pecora rapi, vel
ad miseriam à duci servitutē? Quid auditu tristius, quam
tot generosissimos & de Ecclesia bene meritos aut palis
affigi aut discerari? Tu vero audi & cohibe spiritum
loquacitatis tuæ, frigusq; illud opinionum calface &
illustra ad rationis solem. Nonne in figuli manu est effin-
gere levi rota vasculum, & idem frangere? & hoc melius
quod figulus noster nos non frangit sed refringit & ex
miseris beatos, ex inferis superos reddit. Non est, quod
apparet malū: est, quod non adparet bonum. Ho-
minibus qui crucē hanc Martyrū sensibus definiunt, ap-
paret stulticia, paupertas, amaritudo, imbecillitas, ijs ta-
men qui rem merentur fructu est sapientia, thesaurus,
consolatio, fortitudo. Martyrum enim dolores Deus ita
semper lenit, ita non nunquam tollit, ut si gaudium
metiamur indolentia, cælum voluptate, in pœna sit
voluptas, in Martyrio cælum. Non loquor ad ampli-
ficationem, loquor vera. Nam Stephano inter medios
lapides cæli aperti. Petro in gravissimis vinculis An-
gelus liberans; reliquis Martyribus reliqui consola-
tionum quasi sales interliti, faciunt facile, ut in Mar-
tyrio quis non tam fugiat panam quam confectetur
dolecedinem. Non iucundior fuit Sardanapalo le-
ctus infertus Melitensi pluma, quam S. Laurentio cra-
ticula: non suavius & liquidius fuit unguentum Helenæ,
quam laminæ ardentes Cæcilie. Quid minus sum?
collige carbones, ecules, rotas, funes, cruces, quicquid
deniq; tormentorum fuit excogitatum à Satana,
edhi-

¶ Satana, adhibitum à Tyranno, facile videbis Deum ad-
spersisse & carboni suavitatem, ut videatur pluma, &
eculeo dulcedinem, ut videatur mel, & rotæ iucundita-
tem, ut videatur gramen, & funi gloriâ, ut videatur
diadema, & patibulo latitiâ, ut videatur trophæum, &
reliquis omnibus tormentis reliquas omnes voluptates ut
videantur caelestes. Omnibus enim moriendum est,
& horæ momento cita mors venit. Hac conditione
intravimus ut exiremus. Peregrinatio vita nostra est;
multum cum ambulaverimus, domum redeundum
est. Quid ergo differt terræ an mari iter hoc faciant?
Quid refert quam multa sunt vulnera? non potest ampli-
us quam vnum esse mortiferum. Homines nati sumus,
&, ex quo nati sumus, ducimur ad mortem. Sicut
ij qui in naui sunt, dormientes ac uigilantes uehuntur,
cum sensu, sine sensu: sic nos eo provehimur, & ali-
quando abripimur aut mergimur velut tempestate. Vi-
des arbore illam quæ vere primo folia induit? pulchra est
& vires, umbram & speciem gratam sui præbet: quid ta-
men est? mox ventus aut iactus folia pauca decutit, tum
austus & siccitas, deniq; hyems omnibus spoliât & nudat.
En humanum genus: virens, vigent, ille atq; ille moritur
morbo, vi, fraude, & cum hyems senij superuenit, omnes
naturæ lege. Qui periti caelestium sunt, in solis aut lunæ
deliquio non stupent aut timent; sciunt: nâm mox redi-
turam vtriq; sideri suam claritatem: simile nobis Chri-
stianis. sic, qui gnari diuinarum promissionum non mor-
tem hâc habemus, sed transiunt ad vitam. Optimum igitur
est pati, quod emendare non possumus, & Deum quo au-

cuncta proveniunt, sine murmure comitari. Multi quidem nobis pij videntur, quos Deus grauiſſimorum latentium ſcelerum reos habeat, quibus utile eſſe novit, ut intentionum camino aſtuent. Sicut hortorum: peritus cultor, plantas quaſdam prius quam degenerent, evellit & urit: quosdam ſorum in calice, quosdam & fructum in acerbitate decerpit, & in mel ac ſaccharum recondit: Scito ſic facere magnum illum mundani horti cultorem alios alioſq; aliter carpere, quemq; in ſuum uſum. Ille obijt: à vinculis ad libertatem iuit. Obijt: à curis & angoribus ad gaudia. Obijt: abſoluit iter, decurrit ſtadium, palmam & coronam habet.

Quemadmodum cum generoſas Pater uvas imundis calcatur pedibus, ut generoſum inde paret vinum, ne ſi diutius uva in vite penderent, efflueret & periret: puer hoc videns, egregias miratur uvas & quia ſtultus eſt excandescit, calcantiq; patri irascitur, nec comprehendere poteſt, cui bono calcantur uva: Pater vero & uvarum bonitatem uſumq; filio melius novit, & ſcit fore, ut niſi mature calcantur uva intra paucos dies emarceſcant, atq; tum non calcantur, ſed procalcantur: ſic Deus optimo conſilio, nobis autē incognito, ſuos vario mortis genere ad ſe rapit, id quod ſtulti mirantur, Deoq; ob id irascuntur, nec vim facti diuini ſenſu compleri poſſunt. Ipſe autē Caeleſtis Pater videt quid cuiq; expediat, videt, ſi hic aut ille diutius ſuperuiuat, potuiſſe veritatem ipſius pietatemq; malorum contagio infici & perdi: novit ergo quādo vnusquisq; ſi legendus, ſtringendus, condendusq; ne in ramis putreſcant. Quid? quod Pij & boni una mor-

horula martyrio suo plus mundo profunt, quam alias longissimo vitæ spatio. Relinquit enim suæ virtutis, constantiæ & pietatis exemplar. Commonefaciunt nos de instabilitate vitæ, & communi omnium sorte. Nam ut alios in morbum quendam incidere, & tandem mori videmus: sic nobis quoq; eventurum esse existimabimus. Hæc cogitatio nos invitat, ut in toto vitæ nostræ stadio, ad mortem, tanquam ad vnicum finem seu metam præparemus, humanæq; omnia contempnamus; nitamurq; ut ex tempestatibus & mundi salo in hospitium & poli portum navigemus. Iactamur enim animi fluctibus; vrimum cupiditatum æstu: formidinis gelu torpescimus: quis non tandem nauseat præsentem illum statum? Hic umbra mortis. Illic lux vitæ: quis hanc non spectet & speret, illam differat aut spernat?

At sceleratis proferat quis, interim dominantur: verum quidem hoc, sed semper malæ conscientiæ vulturem, tanquam tortorem suum secum quovis locorum circumferunt, quæ illos, ne minima quidē interposita quiete, mordens nunquam consumit. Cogita enim quos pavores, quas anxietatum febres senserunt: hic dum adulterium, ille dum furtum molitur; hic dum fratri venenum miscet, ut imperium potiatur; ille dum optimos cives vi partim, partim fraude removeret, ut Tyrannidem retinere possit, quantum ante patratum malum, quantum in patrando, quantum post patratum, remordente conscientia, mali passi sunt, & adhuc patiuntur. Dionisius Siciliae Tyrannus, multo tum tranquilliori vitæ conditione fruebatur.

batur, cum virgam fasce ludimoderator iuventuti
Corinthiacæ imponeret, quam cum sceptrum, quo
universam Siciliam afflixerat, gereret. In summo enim
illo felicitatis apice barbam Siculorum novaculæ com-
mittere non ausus. Filiabus eam præbet; suspectæ fiunt
& filiz: titione demum amburit & torret. Putas sub
eorum tyrannide felicibus illis vixisse infelicio-
rem quemquam? Nemo enim sceleratorum ex hoc mun-
di carcere effugere Deo potest. Tacito pede divina
solet procedere vindicta sed tarditatem gravitate præ-
na acriter compensat nam si quem pro scelere ul-
ciscier vult Deus: ei diurniorem, aut plurimum im-
pietatis consuevit concedere, ut ex immutatione re-
rum fortius doleat. Recte itaq; dixit Claudianus:

Tolluntur in altum,

Ut lapsu graviore ruant

Quare, Auditores, cum bonis male, improbis
bene esse in hoc vitæ carcere videamus, à calamita-
tum nubibus nos averramus necesse est ad divina &
æterna. Sicut Athletæ in stadio oculos ad metam
& brabium intendunt, ita nostra mens debet ad ca-
lum & æternam illam palmam. Quemadmodum in
diversorio malo, morantes modestius quicquid in-
commodi obijcitur toleramus; propter ea quod cras
simul atq; dies illuxerit, discedere cogitamus meli-
ora sperantes: ita cum in hujus mundi hospitio calami-
tatum serie affligimur, hac spè nos sustentemus, non
diu mansuram afflictionem, sed brevi desituram

gaudium

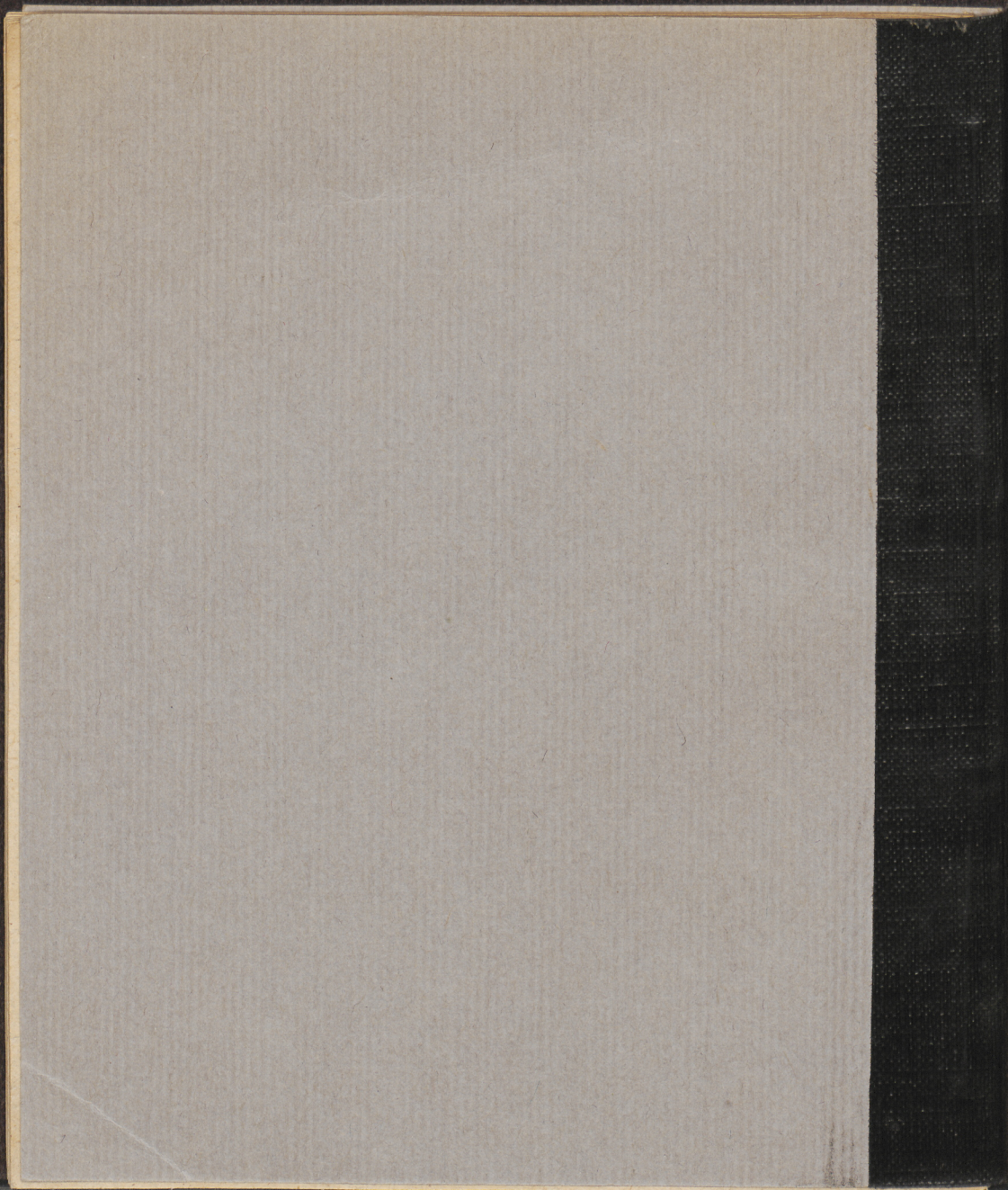
gaudium & animi tranquillitatem esse secuturam.
O permutationem felicissimam! Peregrinantes spe
reditus, totam profectioem levius ferunt, quod
brevis domum reversi, quietem habituri sint, & suos
revisuri: nos hoc vitæ curriculum laboriosum &
calamitosum, spe veniendi tandem in patriam, ad-
piscendiq; pacem ac salutem, placatus conficere, &
omnes molestias, quæ dum adhuc in itinere sumus,
objiciuntur, tolerabilius pati reculamus? O cæcitatem!
O dementiam nostram! Sicuti ij qui à litore in
altum proveci sunt, oculis & votis terram requirunt:
sic nos identidem estuibus huius Soli Salo ad i-
stum adspirare debemus portum, vbi vita sine fine; sol
sine occasu, sine ortu: Perpetuitas sine momen-
tis: Præsens sine lapsu; satietas sine fastidio: deside-
rium sine defectu: Triumphus sine bello: læticia sine
gestu: Finis & principium vtroq; carens, neutrius
egens, vtriusq; parens & autor. Ubi participatio
sine invidia: collocutio sine sermone: collatio
sine decisione: receptio sine accessione: quies sine
motu: Omnia in omnibus, ab uno, non ab omnibus,
sed ab vno illo immenso & æterno in immensum
& æternum. O gaudium inexplebile! bis gaudium
iterum gaudium! O Voluptas insatiabilis! bis vo-
luptas, iterum voluptas.
Tu Fili Dei mentium nostrarum tenebras illumina, vt
hæc tanta tuâ in affligendis bonis mysteria co-
gnoscamus, caveamusq; ab illis qui te sub ferulam vo-
cant, ne eorum contagio nobis obstat, ne pestis illa Epi-
cureorum

eureorum & aliorum pulcrum nobis tandem vestrum
exuat. Sit non nulla jocunditas, ne deficiamus: nec
plena securitas, ne male exultemus. Da nobis inebriari
ab ubertate domus tuæ, et voluptatis tuæ potari cor-
rente, quo mundati atq; regenerati, non solum tristitiæ
nube absorbeamur, verum etiam in eo gloriemur: sci-
entes, quia tribulatio patientiam operit, patientia pro-
bationem, probatio spem, quæ non confundit. Tu au-
tem ò homo, desine tandem creatorem in jus vocare;
desine illum injustè accusare: disce causas admirandæ
œconomix divinæ; disce linguam ad DEI laudes dirige-
re: rationem ad Creatoris gloriam illustrandam
convertere: cui DEO æterno sapienti & potenti
sit laus & honos in omnem sempiternam
æternitatem.

DIXI.

*Æquus ac benivolus lector Typographica
menda emendabit.*

horula martyrio suo plus mundo pro
longissimo vitæ spatio. Relinquit ei
tis, constantiæ & pietatis exemplar.
unt nos de instabilitate vitæ, & com
forte. Nam vt alios in morbum que
& tandem mori videmus: sic nobis qu
esse existimabimus. Hæc cogitatio
in toto vitæ nostræ stadio, ad mortem
unicum finem seu meram præparemus,
nia contemnamus; nitamurq; vt ex te
mundi salo in hospitium & poli portum nau
mur enim animi fluctibus; vrimur cup
formidinis gelu torpescimus: quis non
seat præsentem illum statum? Hic
Illic lux vitæ: quis hanc non spectet &
differat aut spernat?

At sceleratis proferat quis, interitum
verum quidem hoc, sed semper malum
vulturem, tanquam tortorem suum
locorum circumferunt, quæ illos, ne
interposita quiete, mordens nunquam
Cogita enim quos pavores, quas anxietates
senserunt: hic dum adulterium, ille dum
licitur; hic dum fratri venenum miscet
potiatur; ille dum optimos cives vi
fraude remouet, vt Tyrannidem retineri
tum ante patratum malum, quantum
quantum post patratum, remordente celum
li passi sunt, & adhuc patiuntur. Dijonisiu
nus, multo tum tranquilliori vitæ conc

